

А. В. Смітюх

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного та господарського права

**ЩОДО ВІДМІННОСТЕЙ СКЛАДУ
ПРАВОМОЧНОСТЕЙ У ПРАВАХ АКЦІОНЕРА
ВИМАГАТИ СКЛИКАННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ
ТА СКЛИКАТИ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ АТ**

Корпоративне законодавство України передбачає серед інших:

- право акціонера вимагати у товариства скликання позачергових загальних зборів АТ (п. 4 ч. 1 ст. 47 Закону України «Про акціонерні товариства», далі — Закон «Про АТ»);
- право акціонера скликати позачергові загальні збори, якщо наглядова рада АТ не прийняла рішення про скликання позачергових загальних зборів (ч. 6 ст. 47 Закону «Про АТ»).

Такими правами наділені акціонери, що сукупно є власниками 10 і більше відсотків простих акцій товариства.

Слід зазначити, що кожне з цих прав складається, у свою чергу, з низки правомочностей, подібно до того, як право власності містить правомочності володіти, користуватися та розпоряджатися об'єктом права власності.

Іч у тім, що загальні збори, як подія, мають низку індивідуалізуючих параметрів. Аналіз ч. 3 ст. 35 Закону «Про АТ» дозволяє виділити такі параметри загальних зборів, як:

- Дата і час початку проведення загальних зборів;
- Місце проведення загальних зборів;
- Час початку і закінчення реєстрації акціонерів для участі у загальних зборах;
- Дата складення переліку акціонерів, які мають право брати участь у зборах;
- Перелік питань, що виносяться на голосування (тобто — порядок денний);
- Порядок ознайомлення акціонерів з проектами рішень та документами, необхідними для їх прийняття (наприклад — проект нової редакції статуту АТ, що буде розглядатися на зборах).

При цьому імперативно законом встановлюється лише дата складення переліку акціонерів, які мають право брати участь у зборах (відповідно до ч. 1 ст. 34 Закону «Про АТ» — це 24 година за три робочих дні до дня проведення таких зборів), отже, усі інші параметри загальних зборів визначають особи, задіяні у процедурі їх скликання.

Найважливішим параметром загальних зборів є їх порядок денний — саме він визначає причини, заради яких акціонери збираються разом, і саме порядок денний обумовлює можливі варіанти рішень, що будуть прийняті зборами, тоді як інші параметри зборів мають, значною мірою, забезпечувальний характер.

Аналіз ч. 1 ст. 47 Закону «Про АТ» дозволяє дійти висновку про те, що акціонери, які вимагають скликання позачергових загальних зборів, визначають лише порядок денний загальних зборів, оскільки відповідно до цієї норми закону вимога акціонерів щодо скликання зборів з параметрів зборів повинна містити лише порядок денний. Отже решту параметрів загальних зборів, тобто — дату і час початку проведення загальних зборів; місце проведення загальних зборів; час початку і закінчення реєстрації акціонерів для участі у загальних зборах; порядок ознайомлення акціонерів з проектами рішень та документами, необхідними для їх прийняття, визначає у такій ситуації наглядова рада АТ. Звісно, акціонер може надати наглядовій раді свої рекомендації щодо, наприклад, місця або дати проведення загальних зборів, утім

наглядова рада вправі визначити ці параметри загальних зборів на свій розсуд у межах, визначених законом¹, і зобов'язана слідувати лише порядку денному зборів, визначеному акціонером. Обрання наглядовою радою іншого місця, дати проведення загальних зборів, часу початку і закінчення реєстрації акціонерів не може, на нашу думку, розглядатися як відмова проводити збори.

Утім, якщо наглядова рада протягом 10 днів не приймає рішення про скликання зборів на вимогу акціонерів, що сукупно є власниками 10 і більше відсотків простих акцій товариства, тобто — якщо не скликаються збори за порядком денним, запропонованим акціонерами, такі акціонери набувають право скликати збори самостійно.

На нашу думку, у такому випадку акціонери визначають не лише порядок денний, але також і всі інші параметри загальних зборів.

Річ у тім, що закон, фактично, визнає інтерес акціонерів, що є власниками 10 і більше відсотків простих акцій товариства щодо скликання позачергових зборів таким, що підлягає захисту, але реалізацію цього інтересу покладає на наглядову раду АТ. Якщо ж АТ не забезпечує реалізацію цього інтересу, акціонери реалізують його самостійно і вчиняють усі ті дії, які зазвичай вчиняє наглядова рада, у тому числі — визначають усі параметри загальних зборів.

Отже можна констатувати різний склад правомочностей у наступних правах акціонерів, що є власниками 10 і більше відсотків простих акцій товариства:

- право акціонера вимагати у товариства скликання позачергових загальних зборів АТ (п. 4 ч. 1 ст. 47 Закону «Про АТ» включає лише правомочності з визначення порядку денного зборів і ініціювання процедури їх скликання;

- право акціонера скликати позачергові загальні збори, якщо наглядова рада АТ не прийняла рішення про скликання позачергових

загальних зборів (ч. 6 ст. 47 Закону «Про АТ»), включає правомочності з визначення дати і часу початку проведення загальних зборів; місця проведення загальних зборів; часу початку і закінчення реєстрації акціонерів для участі у загальних зборах; порядку денного зборів; порядку ознайомлення акціонерів з проектами рішень та документами, необхідними для їх прийняття і здійснення усіх дій, необхідних для скликання і проведення загальних зборів АТ.

¹ Зокрема — ч. 4 ст. 47 Закону «Про АТ» зобов'язує наглядову раду провести збори не пізніше 45 днів з моменту отримання вимоги акціонерів, отже, з урахуванням 30-денного строку на повідомлення акціонерів про загальні збори і часу, необхідного для прийняття наглядовою радою рішення про скликання зборів, інтервал часу, на який припадуть збори, складатиме приблизно тиждень і наглядова рада може вільно обрати будь яку дату у цьому інтервалі. Так само ч. 3 ст. 35 Закону «Про АТ» містить вимогу щодо проведення зборів на території України у межах населеного пункту, в якому розташоване АТ, за винятком випадків, коли на день скликання загальних зборів 100 % акцій товариства володіють іноземці, особи без громадянства, іноземні юридичні особи, а також міжнародні організації.